

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

О.Гончаренко, д.е.н., проф.

Т.Самілик, к.е.н, доц.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

В науковому дискурсі проблематика стимулювання економічного розвитку на інноваційних засадах залишається актуальною, хоча більшістю теоретичних шкіл аргументується його детермінованість розробкою і впровадженням інновацій, які прискорюють формування економіки знань, де інноваційні процеси та інноваційна діяльність є драйверами зростання продуктивності. Важливим є й характер та вид інновацій, які продукуються економікою та їх близькість до рівня світового технологічного розвитку. Наближеність до останнього дозволить перейти від імітування передових іноземних технологій, розробок і товарів до продукування власних інновацій. Складністю реалізації інноваційної політики є те, що вона носить переважно надбудовний характер. Якщо не працюють базисні інститути національної економіки і не реалізуються заходи фінансової, промислової, технологічної, наукової політики, то більш складна інноваційна «надбудова» національної економіки майже не досяжна. Вона не має суттєвих шансів на успіх в умовах, якщо фіскальна система орієнтується на відбирання, а не стимулювання; державний сектор наукових та дослідних робіт і розробок прагне до «виживання» і самозабезпечення; приватна наука і новації ігноруються; якщо домінує політика «дорогих грошей»; фінансово знекровлені виробничі структури; актуальні тільки короткострокові горизонти планування; нерозвинуті конкурентні відносини і гіпертрофований або майже недієдатний державний сектор в національній економіці.

Існуюче інституціональне та інфраструктурне забезпечення інноваційного розвитку не орієнтоване на активізацію інноваційного розвитку, як в аграрній сфері, так і в національній економіці взагалі. Найголовнішим проблемним аспектом на даному шляху є стан і дієвість базисних інститутів економіки, які не забезпечують відповідні умови для продукування і поширення інновацій. В даному аспекті запровадження різних інфраструктурних елементів, які орієнтуються на інноваційний процес та розвиток не призвели у вітчизняній економіці до суттєвих позитивних змін і зрушень.

При обґрунтуванні напрямів змін базисних інститутів важливо враховувати, що досягнення індикаторів зростання якості базисних інститутів та їх позитивного впливу на передумови інноваційного зростання вочевидь не досягне в короткостроковому періоді. Разом з тим, розмежування інституціональних змін, які орієнтовані на інноваційний розвиток і виділення серед них короткострокових, середньострокових і довгострокових сприятиме швидшому досягненню ключових індикаторів інституціональної ефективності.

Оцінка наявного стану і визначення якості базисних інститутів економіки та їх здатності відповідати умовам інноваційного розвитку доводить

необхідність їх модернізації. Напрями модернізаційних перетворень мають стосуватись усієї існуючої сукупності інститутів, які прямо чи опосередковано пов'язані з перспективами формування сприятливого середовища для забезпечення інноваційного процесу в національній економіці та агропромисловому виробництві.

Спрямованість базисних інститутів на інноваційне зростання є ключовою умовою започаткування інноваційного процесу, але ж його реалізація потребує узгодженого впливу всього інституціонального механізму, який поєднує інституції і інститути всіх рівнів. Тобто, важливою є узгоджена дія всіх наявних елементів інституціонального забезпечення для формування інноваційного середовища, сприятливого для продукування й дифузії інновацій та підтримки безперервності інноваційного процесу.